

ءادىل سەلبەستىك جاساسۇ بىردەن - ئىبر دۇرس تالعام

— نولدىك جىيىنتىق سايبىسى، ءسوزسىز، ساتسىزدىككە ۇشرىايدى

□ جۇڭ شىڭ

شئاتارنن “تاعى دا ۇلاعاتتى تەكەندى”

قويىپ، تەك امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ ۇزىن ايدەن دىڭگەلەتەتتىدىگىن اڭغار-مادى. امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ بىرۇكىنىسى علمىي قوعامى 1982 - جىلدىن 1984 - جىلغا دەيىن، امەرىكا قۇراما شئاتارنى جاپونيانىڭ ۇتوكولك كاسىبىن ساۇدا جاققان جازالاعان كەزدە، امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ ۇتوكولك ۇندىرۇ كاسىبىندە 60 مىڭ جۇمىسى ورنى ازايبىپ، رەگان زۇڭتۇڭ مىندەت وتەگەن مەزگىلدەگى امەرىكا قۇراما شئاتارنىداغى جۇمىسىزدىق مولشە-رى ەڭ جوعارى مەزگىل بولغانىدە. ەن ەسەپتەپ شىقتى. امەرىكا قۇراما شئاتارنى پەترسون حالقارالىق ەكو-نوھىكا زەرتتەۋ ورنىنىڭ ئىبر باياندا. ماسى 1945 - جىلدىن 1969 - جىلغا، 1970 - جىلدىن 1989 - جىلغا، 1990 - جىلدىن 2000 - جىلغا دەيىنگى 3 مەز-گىلدە، امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ سىرتتى جازالاۋىنىڭ ۇساتتى بولۇ مولشەرى جەكە - جەكە 50%، 31% جانە 29% بولغاندىن بەيىنەلەدى. بىلايشا ايتقاندا، امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ سىرتتى جازالاۋ رەت سانى ارتقانمەن، جازالاۋدىڭ رولى بارغان سايبىن اللسىرەگەن. امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ كەيىر وقىمىشتىلارى، ۋە-لى، امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ سىرتتى جازالاۋىنىڭ ۇساتتى بولۇ مول-شەرى نە بارى 5% عانا دەپ قارادى. نولدىك جىيىنتىق سايبىسىنىڭ عاجا-يىپ شەجىرەندە ەسى - اقىلنان اداس-قان امەرىكا قۇراما شئاتارنى سىرتتەگىلا. لىق مۇشكىل حالگە كىرىپتار بولدى، ونىڭ ۇزۇلى - ئۇستى ۇسى - ارەكەت-تەرى امەرىكا قۇراما شئاتارنن قامتىغان حالقارالىق قوعامنىڭ جالپى بەتتىك جازىمۇنا ۇشرادى. امەرىكا قۇراما شئاتارنى سىرتتەگىيالىق جانە حالقارالىق ماسەلەلەردى زەرتتەۋ ورتالىقىنىڭ ساۇدا مامانى ۇللىپام رەپتىسى بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: بۇگىنگى كۇندە-گى حالقارالىق ساۇدا مەملەكەتتەر ارا-سىندا ەكى جاق بىردەي پايدا تۇسە-رەتتىن سەلبەستىك، استە نولدىك جىيىنتىق سايبىسى مەھەس، امەرىكا قۇراما شئاتارنىڭ قازىر اتقارىپ وتىرعان ساۇدا ساياساتى 17 - ، 18 - عاسىردى مەركانىلىزىم ساياساتىنىڭ جالغاسى سىياقتى، 21 - عاسىردى ەكونومىيكانى

جاھاندىندىرۇ رەلدىنعا مۇلدە ۇيلەسە-پەيدى. امەرىكا قۇراما شئاتارنى كولىمىيا داشۇەسى ەكونومىكا ۇلمىنىڭ بىروفەسسورى جەفرى ساكىستىڭ نازا-رىندا، امەرىكا قۇراما شئاتارنى ۇكىمە-تىنىڭ ۇز بەتمەن سىتەپ، “امەرىكا قۇراما شئاتارنن ماڭىداي الدى ورنىغا قويانتىن” اسىرە ساياساتتى قولدانىپ، حالقارالىق ەرەجەنى قاساقانا ۇلدىر-ۋى امەرىكا قۇراما شئاتارنن “دۇنيە جۇزىنىڭ 2 - سوعىستان كەيىنگى دۇنيە ۇجۇزىنىڭ باشسى” نان “21 - عاسىردا-ى كورگەنسز مەملەكەت”كە اينالدىرۇ ايدەن مۇمكىن. امەرىكا قۇراما شئاتارنى ۇكىمەتنىڭ قازىر اتقارپ وتىرعان سىغار جاقنى ساۇدا ساياساتىنا مەڭزەس، ەۋروپا وداعىنىڭ ۇناساپتالارى بۇكەسزدىكەن بىلاي دەدى: “ساۇدا ساياساتى نولدىك جىيىنتىق ويىنى مەھەس، جەڭس - جەڭ-لىس تالاسى مەھەس. ەۋروپا وداعى ساۇدا-دا ەكى جاقنىڭ دا پايدا تۇسۇرۇنە بولانتە-دىنعا، ونىڭ ۇستىنە وسىلاي بولۇى كە-رەكتىگىنە سەندەى”.

ءادىل باسەكەلەسۇ، تەك يىگە-لىكتەنەپ سەلبەستىك جاساسۇ حالقارا-لىق قوعامنىڭ نەگىزگى بەيىنەسى بولۇ كەرەك دەى. اشىنارلىعى، امەرىكا قۇ-راما شئاتارنىڭ ساياساتىباردى “وزگەنىڭ جەڭلىپ، ۇزىنىڭ جەڭۇن” عانا ويلادى. امەرىكا قۇراما شئاتارنى اق ساراي مەملەكەتتىك ساۇدا كومىتەتىنىڭ مەڭرەۋشىسى بولغان ناۋارو امەرىكا قۇراما شئاتار-رى ادامدارنن جۇڭگو وندىرگەن ۇر-قانداي تاۋاردى ساتىپ الماۋعا جە-لىكتىردى، تاعى فانتازىيالىق، ۋەلى، لاڭگەستىك اڭگىمەلەرى مەۋەزىننەن جۇڭگو - امەرىكا قۇراما شئاتارنى قارىم - قانتاناسىن ۇنامسىز تەپ كور-سەتتى. «نىۋ - يوركتىكتە»دىڭ شول-ۇندا ۇداپ باسىپ اتاپ كورسەتىلگەن-دەي، “مۇنداي كوزقاراس تۇرپايى عانا مەھەس، ۇمىپتى، قاتە جانە قاتەرى”.

جۇڭگو مەن امەرىكا قۇراما شئات-تارى ەكى ۇمىرى ەل رەتتىندە، سەلبەس-تىك جاساسۇ ەكى جاقنىڭ بىردەن - ئىبر دۇرس تالعامى، بۇل ەكى ەلگە جانە ەكى ەل حالقىنا ۇتمىمدى بولپ عانا قالماستان، دۇنيە ۇجۇزىنىڭ بەيىت-شىلىگىندە جانە گۇلدەنەپ - كوركەپۇن-دە وراسان زور رول اتقارادى، ۇر-قانداي قاتە ويلام مەن سىرتتەگىيالىق

قاتە تۇجرىم اتاۋلىنىڭ ۇبارى جەر شا-رىندا تىزبەكى اسەر تۇدەرۇ مۇمكىن. “جۇڭگو - امەرىكا قۇراما شئاتارنى ساۋداسىنىڭ شىبەلەنسۇى جەر شارىنىڭ قايتا گۇلدەنۇنە نىقال جاسادى، سون-دە مەن قاتار قارجى قوسۇعا جانە ارتۇعا قاتەر توندىرۇدە”. ەكونومىكالىق سەلبەستىك ۇيمەنىڭ باس حاتشىسى انحرۇ گۇربانىڭ ۇيمەننا نازار ۇدارۇعا تايىدى.

تارىختا، كەيىرەۋلەر زورەكەر-لىك ورنىغا جانە پايدانى شەڭگەلنە تۇسۇرۇگە قۇمارتىپ، دۇنيە ۇجۇزىن قارۇلى سوعىسقا، قىرعى قاباقتىق سو-عىسقا تارتىپ كىرىپ، بۇكىل ادامزات قوعامىنا ۇنر اپات اكەلگەن بولانتىن. ەرەكشە كوپ تاۋقىمەت پەن ازاپتى باستان وتكىزگەندىكتەن، ادامزات سەلبەستىك جاساسىپ تەڭ يىگىلىك-تەنۇدى ايرىنقىشا قاستەرلەيدى، ورتاق قۇت - نىسى قاراستىرادى، دۇنيە ۇجۇزىنىڭ العا باسۇنن ىلگەرلەتكە-سى كەلەدى. بۇگىنگى دۇنيە جۇزىندە-دە، مەملەكەتتەنەر ۇزارا بايلىنىسى جاساپ، ئىبر - بىرنە سۇيەنپ، تاغ-دىر لاس، قۇانىشى - قايعىسى ئىبر ورتاق تۇلعاغا اينالپ كەلەدى، ئىبر ۇبولم ادام ئىبر ۇبولم ادامعا قارسى تۇرمايدى، قايتا بارلىق ادام بارلىق ادامدى قاچەت ەتەدى.

“توسا الھاس قاتپار تاۋ سىلدىراپ اققان بۇلاقتى، جوڭگىلە ۇناپ اعداى تاۋ ەتەگىنە جەتكەندە”. جۇڭگونىڭ دامۇى ۇز حالقىنىڭ تۇرمىسنن جاقسارتۇ-دى، سونداي-اق دۇنيە جۇزىندەگى ۇر-ەل حالقىنىڭ تۇرمىسنن جاقسارتۇدى ماقسات تەكەن، پالەندەي بىرەۋمەن “نولدىك جىيىنتىق سايبىسى” قا ئۇسۇدى كوزدەمەيدى. تارىخىي ادىلدىك پەن دۇنيە ۇجۇزى ۇقىمىنا ۇكىلدىك ەتە-تىن وسى ۇلى اياق السىتى ەشكىم دە بوگەي المايدى. تارىخىي تاجىرىيەلەر ادامدارعا حالقارالىق سىتەردى نولدىك جىيىنتىق سايبىسى جانە قىرعى قاباقتىق سوعىسى ويلامەن ئىبر جاقنى ەتۇدىڭ، تۇبىندە تەك ۇز تۇبىنە ۇزى جەتۇمەن تىنانتىدىن، امەرىكا قۇراما شئاتارنن ۇزى قازعان “سىرتتەگىيالىق ورتا-قۇلاتانتىدىن قايتا - قايتا ۇسۇندىر-دى. (شىنچۇا اگەنتىڭىنىڭ 5 - ايدىڭ 23 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

ەلىمىزدە ساعاتتىق جىلدامدىعى 600 كىلومەتر كەلەتىن، جوعارى جىلدامدىقتى ماڭىتتى قالقىمالى سىناق ۇلگى پويەزى چىڭداۋدا ۇندىرىلدى

5 - ايدىڭ 23 - كۇنى ساعات ۵0انان 50 مىۋون وتكەندە، ەلىمىزدىڭ ساعاتتىق جىلدامدىعى 600 كىلومەتر كەلەتىن، جوعارى جىلدامدىقتى ماڭىتتى قالقىمالى سىناق ۇلگى پويەزى چىڭداۋدا ۇندىرىلدى. بۇل ەلىمىزدىڭ جوعارى جىلدامدىقتى ماڭىتتى قالقىما تەخنىكا ماسالسىنا تىڭ ناتىجەگە قول جەتكەن كورسەتەدى. سۇرەتتە: 5 - ايدىڭ 23 - كۇنى چىڭداۋدا تۇسىرلىگەن ەلىمىزدىڭ ساعاتتىق جىلدامدىعى 600 كىلومەتر كەلەتىن جوعارى جىلدامدىقتى ماڭىتتى قالقىمالى سىناق ۇلگى پويەزىنىڭ سۇرەتى.

□ مۇرەتتى شىنچۇا اگەنتىڭىنىڭ ئىشلىسى لى زىجىڭ تۇسىرگەن

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتياسى ورتالىق كومىتەتى، مەملەكەتتىك كەڭەس

«مەملەكەت جەرى كەڭىستىگى جوباسى جۇيەسىن ورناتۇ جانە باقلاۋ،

انقارۇ جوبىسىدىكى ئىبر قاناشا پىكىر»دى باسىپ تارالتتى

(باسى 1 - بەتتە)

مەملەكەت جەرى كەڭىستىگى جوباسىنىڭ مەملەكەت جوبا-سى جۇيەسىندەگى نەگىزلىك رولنن ساۋلەلەندىرىپ، مەم-لەكەتتىڭ دامۇ جوباسىنىڭ ئاقتى تىياناقتانۇنا كەڭىستىك كەپىلدىگىن ازىرلەۋ كەرەك. 2020 - جىلغا بارغاندا مەملە-كەت جەرى كەڭىستىگى جوباسى جۇيەسىن نەگىزىنەن ور-ناتىپ، “كوپ جوبانى بىرىكتىرۇ” جوباسىن جاساۋ، قاراپ بەكىۋ جۇيەسىن، انقارۇ، باقلاۋ جۇيەسىن، زاڭ ەرەجە، ساياسات جۇيەسىن جانە تەخنىكالىق ولشەم جۇيە-سىن بىرىتەدەپ ورناتۇ؛ قالا، ۇداننان جوعارى ۇر دارە-جىلى مەملەكەت جەرى كەڭىستىگىنىڭ جالپى تۇلعالىق جو-باسىن جاساۋدى نەگىزىنەن ورنىداپ، بۇكىل ەلىمىزدە مەم-لەكەت جەرى كەڭىستىگىنىڭ، قورعاۋدىڭ “ئىبرىڭعاي جوباسى” ن العاشقى ادىمدا قالىپتاستىرۇ كەرەك. 2025 - جىلغا بارغاندا مەملەكەت جەرى كەڭىستىگى جوباسىنىڭ زاڭ

ەرەجە، ساياسات جانە تەخنىكالىق ولشەم جۇيەسىن اقاۋ-سىزداندىرۇ؛ مەملەكەت جەرى كەڭىستىگىن باقلاۋ - ولشەۋ، ساقتاندىرۇ جانە ناتىجەسىن باعالاۋ مەخلىزىمىن جاپپاي انقارۇ؛ مەملەكەت جەرى كەڭىستىگى جوباسىن نەگىز، ئىبر تۇتاس پايدالانۇ، باسقارۇدى ۇناسىل ەتكەن مەملەكەت جەرى كەڭىستىگىن اشۇ، قورعاۋ ۇتۇزىمىن قالىپ-تاستىرۇ كەرەك. 2035 - جىلغا بارغاندا مەملەكەت جەرى كەڭىستىگىن جونگە سالۇ جۇيەسى مەن جونگە سالۇ قاپىلە-تىن وسىزماماندىندىرۇ دەڭگەين جاپپاي جوعارىلاتىپ، ۇندىرىس كەڭىستىگى شوغىرلى، ونىمەدىلىكى جوعارى، تۇرمىس كەڭىستىگى قونىستانۇعا جاپپىل دا ۇيلەسەيدى، ەكولوگىيالىق كەڭىستىگى تاۋى جاسىل، سۇى تۇنىق، حا-ۋىپسىز دە جاراسىمىدى، باسەكەلىك قۇاتى باي جانە بايان-دى دامىتىن مەملەكەت جەرى كەڭىستىگى جاعدايىن نەگە-زىنەن قالىپتاستىرۇ كەرەك.

رايونىمىزدىڭ ەنەر كاسپىگە الدىڭعى 4 ايدا قوسقان قارجىسى قايتا مولايىپ، سايباسى جاقساردى

(باسى 1 - بەتتە)

جالپى 30 مىليارد 600 مىليون يۇان قارجى قوسۇدى مە-جەلەپ، 6 مىليارد 500 مىليون يۇان قارجى قوستى. يىپىل ۇتۇنومىيالى رايوننىڭ ەنەر كاسپىگە قوسقان قار-جىسىندا تاعى ەكونومىكالىق قۇرىلمى وزگەرسىنىڭ “ارتقان قۇن” سېگىنالى بايقالپ، جاساۋ كاسپىنە قوسىلعان قارجىنىڭ نەگىزگى كۇشى جىئالىق اشۇعا قوزعاۋشى بولۇعا قاراي بۇرىلىس جاسادى. ساندى مالىمەتتەردەن قا-راغاندا، جىئا قوزغالىس ەنەرگىياسى سالاسىنا قارجى قوسۇ كۇشەيگەن، اسىرەسە، جىئا ماتەرىيالداردى ۇكىل ەتكەن جىئادان گۇلدەنگەن كاسپىتەرگە قارجى قوسۇ قارجى قوسۇداعى قىزۇ تۇبىنىگە اينالغان. بۇگىنگى كۇندە ۇتو-نومىيالى رايوننىڭ ەكونومىكائى جوعارى ساپالى دامىتۇ-دىڭ شارتى ازىرلەنۇدە. “حور ۇسلىتى كاسپى شىنىندا وندىرىستىك لات سۇ نەسىتتىرمايتىن بولۇ” سىياقتى ئىبر توپ جاسىل يىتتەگرالدى نىسان ەل شىنىندە الدىمەن كوشىرىپ پايدالانۇعا جالىپلاستىرۇعا بولانتىن جاسىل جا-ساۋدىڭ ئىپتىك ۇلگىسىنە اينالپ، جاسىل جاساۋ جۇيەسى قۇرىلىسىندا العاشقى ادىمدا ونىمە قول جەتتى. قازىر را-يونىمىز ۇتۇنومىيالى رايون دارەجەلى جاسىل زاۋودتان 94ن، جاسىل باقشا رايونىنان 4ن، جاسىل قامداۋ تىزبە-

گىندىك باسقارۇدان ۇلگى كورسەتۇ كاسپورنىنان تىن قۇردى. سونىمەن ئىبر ۇاقىستا، ۇتۇنومىيالى رايون ەنەر-كاسپ يىتتەرتەتتى، يىتتەرتەت + ئاقتى ەكونومىكا قىزمتىن بەل-سەنە ورنىستەتپ، العاشقى ادىمدا جۇمىساق بولشەك جانە يىن-فورماتسىيالىق تەخنىكالىق قىزمت ەتەۋدى نەگىز ەتكەن، ەلىكتروندىق، نىفورماتسىيالىق جاساۋ كاسپىن، حابارلاسۇ قىزمت ەتەۋ كاسپىن ارتۇ تۇبىنى ەتكەن، زاتتار يىتتەرتەتتى، بۇلىتتىق ەسەپتەۋ، ۇلكەن ساندى مالىمەت، ەلىكتروندىق ساۋدا ارقىلى توغىسالىي قولدانۇدى جەنەكتەپتىن دامۇ جەلىد-سىن قالىپتاستىردى. يىپىل رايونىمىز ەنەر كاسپ جانە تەخنىكائى جىئاۋاغا قارجى قوسۇدى ۇزدەكىسز مىقتى يىگەرىپ، نۇلعالىق شا-راۋشلىق كاسپىتەرنىڭ كىرىسنى قاتارعا تۇرغىزغاندا ال-دىڭعى 200 ورنىدى يەلەگەن ۇنەركاسپ كاسپورنىن ناڭداپ، 2019 - جىلى تەخنىكائى جىئاۋا نىسانى رەتتىندە ايتارماقتى، كاسپ نىقال كۇشى مەمىم، قوسقان قارجىسى مول 50 ۇمىرى نىساندى ورتاعا سالادى، سونىمەن بىرگە ۇتۇبىندى نىسان باسشىلارنىڭ حابارلاسۇ، كومەكتەسىپ سۇيەملەدۇ مەخلىزىمىن قۇرىپ، ئىز قۇلاپ قىزىمەت ەتۇدى كۇشەيتىپ، نىسانداردى جۇرگىزۇدە تاپ بولغان قىيىنلىقتاردى كۇش سالا شەشەيدى.

بازار سالاسىنىڭ اقاۋسىز، تارتىپپەن دامۇنا شىناي كەپىلدىك ەتتى

(باسى 1 - بەتتە)

5 - ايدىڭ 12 - كۇنى ۇتۇنومىيالى رايوندىق بازار باقلاۋ - باسقارۇ مەكەمەسى 20 نەشە زاڭ انقارۇشى قىز-مەتكەردى ۇيەداستىرىپ، 3 ارەكەت گرۇپپاسىنا ۇبولپ، جۇالىڭ قاس تاسى بۇيىمدارى بازارنىڭ شىنىندەگى 12 تەكسەرۇ - سارالاۋ قۇرىلمىن تەكسەردى. ۇرقايسى تەكسەرۇ - سارالاۋ قۇرىلمىدارنىڭ تولمىدىلىعى، تەكسەرۇ جاپدىعى، تەكسەرۇدىڭ جۇيەلىلىك سىياتى سىياقتى جاعدايد-لاردى ەڭجەيى - تەكجەبىلى ساراپتاۋ ارقىلى 5 قۇرىلمىدا تەكسەرەي، سارالاماي، ۇز بەتمەن جالغان تەكسەرۇ دوكلاتى گۇالىگىن بەرۇ جايىنىڭ ورنن تەۋىپ وتىرعاندى-مەن، سونىمەن قاتار گۇالىكتىڭ ئاقتى زاتىمەن سايبەسەۋى سىياقتى جاعدايلاردىڭ دا بار ەكەندىگىن بايقادى. “ۇز بەتمەن جالغان تەكسەرۇ دوكلاتى گۇالىگىن بەرۇ بازاردىڭ تىجارەت ئارتىسىن ۇلدىردى، ۇقوبعا كەلگەن قوتىر ەنكى” گە باتىل سوققى بەرىپ، بۇقارانىڭ مۇددەسىن قامتاما-سىز ەتۇ، تۇتىنۇشلاردىڭ الاڭسىز ساتىپ ۇنما، الاڭسىز سى-تەتۇنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك”، - دەدى وسى كۇنى گرۇپپا باستاپ تەكسەرۇ جۇرگىزگەن ۇتۇنومىيالى رايوندىق بازار باقلاۋ - باسقارۇ مەكەمەسى زاڭ انقارۇ، تەكسەرۇ مەكە-مەسىنىڭ باستىعى چىن شۇاىبو.

قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جوپۇر - ناۋلى كۇرەسى ورنىستەنلىگەننەن بەرى، شىچۇ قالالىق بازار باقلاۋ - باسقارۇ مەكەمەسى 7912 كاسپورنىدى جانە جەكە تىجارەتتىشىنى ارالاپ، بۇقارانى توڭرەگىندەكى بۇقا-رانىڭ مۇددەسىنە زىيان جەتكىزەتتىن ۇتۇرلى “كوكونىس

زورەكەردى” ن، “كاسپ زورەكەردى” ن، “بازار زورەكەردى” ن اشكەرەلەۋگە كەڭ كۆلەمدى اتتانسىقا كەلتىردى. 5 - ايدىڭ 5 - كۇنى قۇاتتىق ونىمدەر بازارىنداى بىلىقالىق، شاي بازارىنداى بىلىقالىق، بەلگى جاپسىرماۋ بىلىقالىعى سىياقتارعا مەڭزەس، ىلە قازاق ۇتۇنومىيالى وبلىستىق بازار باقلاۋ - باسقارۇ مەكەمەسىنىڭ زاڭ انقارۇ، تەكسەرۇ قىزىمەتكەردى ۇز قاراستىلىنغاندى رايوندارداى ۇرقايسى ۇلكەن ساۋدا سارايلىرىندا، ەرەن بازارلاردا، اس - سۇ بازارلارىندا قاتناڭ سوققى بەرۇ، قاتناڭ تەكسەرۇ ارناۋلى ارەكەتتىن ورنىستەتپ، كاسپ بىلىقالىغىن شوغىرلى تۇردە رەتتەۋ، جونگە سالۇ ارەكەتتەرنىڭ ئاقتى ونىمدىلىككە قول جەتكىزۇنە شىناي كەپىلدىك ەتتى.

ۇغىسۇعا قاراعاندا، ۇتۇنومىيالى رايوندىق بازار باقلاۋ - باسقارۇ مەكەمەسى بازار باقلاۋ - باسقارۇ سالا-سىنداى قارا كۇشتەرگە، سۇرقيا كۇشتەرگە، بىلىقالىققا سا-ياتىن ماسەلەلەرگە قاتناڭ سوققى بەرىپ، قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جوپۇر ارناۋلى كۇرەسىن باقلاۋ - باسقارۇ، زاڭ انقارۇ قىزىمەتمەن جاپپاي توغىستە-رىپ، دەرەكەردى ئىبر - بىرلەپ تەكسەرۇ، دەلولارداى ئىبر جاقتى ەتۇ سەرىنىن كۇشەيتىپ، كاسپ بىلىقالىغى كوپ تۇنلاتىن، وڭاي تۇنلاتىن سالالاردى ارناۋلى جونگە سالۇ قىزىمەتنن كۇشەيتىپ، بۇقارانىڭ ۇقىق - مۇددەسىنە زىيان جەتكىزەتتىن زاڭعا قايبىشى ارەكەتتەردى قاتناڭ جازالاپ، ۇدىل باسەكەلەستەن بازار تارتىسىن قورعاپ، قارا كۇشتەردى الاستاۋ، سۇرقيا كۇشتەردى جوپۇر ارناۋلى كۇرەسىن شىكەرەلەيلى لىگەرلەتەدى ەكەن.